

Formelblad – Rörelse i fält

Cirkelrörelse kring källa i gravitationsfält:

$$F_{res} = \frac{m \cdot v^2}{r}$$

$$F_G = \frac{GM}{r^2} m$$

$$v = \frac{2\pi r}{T}$$

$$r_{Jorden} = r_0 + h$$

$$\text{Om } F_G = F_{res}: v = \sqrt{\frac{G \cdot M}{r}}$$

v = Hastigheten i cirkelbanan

m = föremålets massa

F_G = Gravitationskraft

G = Gravitationskonstanten = $6,67 \cdot 10^{-11} \text{ Nm}^2/\text{kg}^2$

M = källans massa

r = tyngdpunktsavståndet = cirkelradien

T = omloppstiden (tiden för ett varv)

r_{Jorden} = Avståndet på höjden h över Jorden

r_0 = Jordens radie = $6,371 \cdot 10^6 \text{ m}$

h = Höjd över Jorden

Planeterernas massor

Merkurius: $3,56 \cdot 10^{23} \text{ kg}$

Venus: $4,87 \cdot 10^{24} \text{ kg}$

Jorden: $5,97 \cdot 10^{24} \text{ kg}$

Mars: $6,53 \cdot 10^{23} \text{ kg}$

Jupiter: $1,89 \cdot 10^{27} \text{ kg}$

Saturnus: $5,64 \cdot 10^{26} \text{ kg}$

Uranus: $8,67 \cdot 10^{25} \text{ kg}$

Neptunus: $1,02 \cdot 10^{26} \text{ kg}$

(Pluto: $1,80 \cdot 10^{22} \text{ kg}$)

Elementärpartiklar

Elektronen **Massa:** $9,11 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$

Laddning: $-1,602 \cdot 10^{-19} \text{ C}$

Protonen **Massa:** $1,67 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$

Laddning: $+1,602 \cdot 10^{-19} \text{ C}$

Neutronen **Massa:** $1,67 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$

Laddning: 0 C

Laddade partiklar i elektriska fält:

$$W_E = q \cdot U$$

$$W_k = \frac{mv^2}{2}$$

$$F_E = E \cdot q$$

$$E_{homogen} = \frac{U}{d}$$

$$s = v_0 t + \frac{at^2}{2}$$

$$v = v_0 + at$$

$$F_{res} = m \cdot a$$

W_E = Elektriskt arbete = Tillförd energi från homogent fält

W_k = Rörelseenergi

v = Partikelns hastighet

F_E = Elektrisk kraft

E = Elektrisk fältstyrka (både homogent och icke – homogent)

$E_{homogen}$ = Elektrisk fältstyrka i ett homogent elektriskt fält

U = Spänningen mellan plattorna

d = Avståndet mellan plattorna (i meter)

s = Passerad sträcka på tiden t

a = Accelerationen

t = Förlöpt tid

F_{res} = Resultande kraften

Laddade partiklar i magnetfält:

$$F_B = q \cdot v \cdot B$$

$$\text{Vid cirkelrörelse: } F_{res} = \frac{m \cdot v^2}{r}$$

F_B = Magnetisk kraft på elektrisk laddning

q = Partiklens laddning

v = Partiklens hastighet

B = Magnetfältet som partikeln rör sig i

r = Cirkelradien